

Advies Hogeschool iPabo

De Reviewcommissie (hierna commissie) heeft kennisgenomen van het voorstel van de Hogeschool iPabo (hierna iPabo) en het document "Aanscherping prestatieafspraken en aanscherping prestatieafspraken en aanvullingen op basis van strategische koers" (zonder kenmerk) dat het college van Bestuur van de iPabo aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft gezonden.

De commissie heeft het voorstel van de iPabo beoordeeld volgens het beoordelingskader dat de staatssecretaris van OCW heeft vastgesteld (brief aan de Tweede Kamer van 7 maart 2012) en bij brief van 5 maart bekend heeft gemaakt aan de universiteiten en hogescholen die bij de hoofdlijnenakkoorden zijn betrokken.

De commissie heeft op 4 juni 2012 een gesprek gevoerd met een vertegenwoordiging van de iPabo. Naar aanleiding van vragen van de commissie heeft de iPabo het voorstel toegelicht.

Profiel

De iPabo beschrijft haar profiel als volgt.

De iPabo is een monosectorale hogeschool voor opleidingen, nascholing en onderzoek op het gebied van leraren en leidinggevendend in het primair onderwijs, met locaties in Amsterdam en Alkmaar. De hogeschool is samen met Hogeschool Windesheim bestuurlijk verantwoordelijk voor de Pabo Almere. De hogeschool richt zich als opleidings- en onderzoeksinstituut in het bijzonder maar niet uitsluitend op het protestants-christelijke en het rooms-katholieke onderwijs en, hoewel niet statutair, in toenemende mate op het islamitische onderwijs. Na de weigering van de accreditatie in 2009 heeft de iPabo een veranderproces ingezet. De banden met scholen, andere pabo's en universiteiten zijn opnieuw tegen het licht gehouden, ook op het gebied van onderzoek. De iPabo zoekt naar sterke verbindingen, waaronder samenwerking in opleidingen en onderzoek, met universiteiten (de Vrije Universiteit en de Universiteit Utrecht) en in landelijke expertisecentra (ELWIER, LEMM). De iPabo werkt nauw samen met de Katholieke Pabo Zwolle, Hogeschool De Kempel, de Marnix Academie en Iselinge Hogeschool in de Educatieve Federatie Interactum.

De commissie heeft het voorstel beoordeeld aan de hand van de criteria:

- ambitieniveau en realiteitsgehalte;
- aansluiting bij nagestreefde ontwikkelingen op stelselniveau: zwaartepuntvorming en differentiatie;
- uitvoerbaarheid.

De commissie beoordeelt het voorstel als volgt.

Ambitie

De commissie constateert dat het voorstel met betrekking tot *onderwijskwaliteit en studiesucces* streefwaarden bevat voor de verplichte indicatoren. De iPabo heeft de laatste jaren een beleid gevoerd om de bachelorstandaard te verhogen en daarbij bewust ingezet op hogere kwaliteit aan de hand van strengere eisen binnen een gestandaardiseerd en gevalideerd toetsstelsel. Wat het bachelorrendement betreft voorziet de iPabo een daling met zes procentpunten ten opzichte van het huidige niveau.

Omdat het huidige rendement van de iPabo relatief hoog is ten opzichte van andere pabo's en omdat de streefwaarde voor uitval onder het gemiddelde voor de sector ligt, beoordeelt de commissie het rendementsstreven als voldoende. De commissie constateert dat de uitval niettemin relatief hoog is. De iPabo hanteert voor kwaliteit de NSE-indicator en streeft naar continuïteit in de studenttevredenheid. De iPabo streeft voor onderwijsintensiteit naar de norm van 0% opleidingen met minder dan 12 contacturen. Tevens ambieert de iPabo een forse toename van het aantal docenten met een mastergraad. De iPabo streeft naar verlaging van de indirecte kosten. De commissie concludeert dat het voorstel voldoende voornemens bevat met betrekking tot onderwijskwaliteit en studiesucces.

De commissie constateert met betrekking tot de ontwikkeling van het *onderwijsaanbod* dat de iPabo binnen haar context streeft naar een geprofileerd opleidingsaanbod, dat is afgestemd met andere lerarenopleidingen. Daarbij zoekt de iPabo samenwerking met partners als de hogescholen Windesheim, Fontys, InHolland, de Vrije Universiteit Amsterdam, de Hogeschool van Amsterdam en de Universiteit van Amsterdam. Samen met de Vrije Universiteit Amsterdam wordt de universitaire pabo vorm gegeven. Met Hogeschool Windesheim is de iPabo bestuurlijk verantwoordelijk voor de Pabo Almere. De commissie concludeert dat het voorstel goede voornemens bevat met betrekking tot het onderwijsaanbod.

Met betrekking tot *onderzoek en valorisatie* stelt de commissie vast dat de iPabo streeft naar een gezamenlijk onderzoeksprogramma met de Vrije Universiteit Amsterdam, de Universiteit Utrecht, Hogeschool Windesheim en Hogeschool Inholland, dat is afgestemd met het werkveld en dat leidt tot onderzoeksthema's per lector. Daarbij wil de iPabo investeren in promotieplaatsen bij het onderzoeksinstituut VU/LEARN! van de Vrije Universiteit Amsterdam. Voorts is de iPabo actief in landelijke expertisecentra. De disseminatie van onderzoeksresultaten vindt plaats via scholennetwerken, netwerken van opleidingsdocenten en via verbindingen die gelegd worden met het (master)onderwijs. De commissie concludeert dat het voorstel goede voornemens bevat met betrekking tot onderzoek en valorisatie.

Gegeven bovenstaande conclusies met betrekking tot onderwijskwaliteit en studiesucces, het onderwijsaanbod, onderzoek en valorisatie, alles afwegende, beoordeelt de commissie het instellingsvoorstel als merendeels ambitieus, en realiseerbaar.

Aansluiting

De commissie constateert met betrekking tot *zwaartepuntvorming* dat de iPabo is verbonden met het regionale werkveld en de innovatie in het leraarschap primair onderwijs centraal stelt. De iPabo zoekt naar een integratie van de onderzoeksportfolio met die van de lerarenopleidingen van de Hogeschool Inholland en de Hogeschool Windesheim. Het onderzoek is afgestemd op het portfolio van de Vrije Universiteit Amsterdam, in het bijzonder de Faculteit der Psychologie en Pedagogiek. De commissie constateert dat er invulling is gegeven aan de door de Commissie Kennisbasis Pabo (januari 2012) bepleite profilering op basis van de profieldelen in de kennisbases, zij het dat de commissie nog geen afstemming heeft aangetroffen op door andere pabo's te maken keuzes. Verder constateert de commissie dat de iPabo belang hecht aan internationalisering en betrokkenheid zoekt bij internationale programma's via het Erasmus-programma, het Europees Platform en de NUFFIC. De commissie concludeert dat de iPabo goed beleid voert ten aanzien van zwaartepuntvorming.

De aanvraag van de iPabo (penvoerder) en Hogeschool Inholland voor het Centre of Expertise voor het Primair Onderwijs is door de commissie beoordeeld voor eventuele financiering vanuit het selectieve budget. Het Centre richt zich op het verbeteren van leerprestaties van kinderen en het omgaan met diversiteit in brede zin. De commissie beoordeelt het voorstel voor het beoogde Centre of Expertise voor het Primair Onderwijs als onvoldoende (zie bijlage 3 voor de motivatie).

De commissie constateert met betrekking tot *onderwijsdifferentiatie* dat de iPabo enkele masteropleidingen aanbiedt, zoals de masteropleiding Leren & Innoveren (in samenwerking met Interactum-hogescholen), en schoolleidersopleidingen (in samenwerking met Magistrum-partners). Anderzijds constateert de commissie dat de iPabo geen ambitie heeft om excellentietrajecten of verkorte vwo-trajecten te ontwikkelen. De commissie concludeert dat de iPabo voldoende beleid voert met betrekking tot onderwijsdifferentiatie.

Gegeven bovenstaande conclusies, alles afwegende, oordeelt de commissie dat het voorstel substantieel inzet op onderwijsdifferentiatie en zwaartepuntvorming.

Uitvoerbaarheid

De commissie constateert met betrekking tot de uitvoerbaarheid van de voornemens in het voorstel dat de iPabo diverse initiatieven noemt met betrekking tot de uitvoering van de voornemens rondom onderwijskwaliteit en studiesucces. Er is een reorganisatie ingezet om de beoogde docentkwaliteit te realiseren en de hogeschool werkt samen met partners in het werkveld en met expertisecentra. De commissie constateert voor onderwijsdifferentiatie en zwaartepuntvorming dat het instellingsvoorstel slechts in beperkte mate concrete gegevens bevat ten aanzien van de in te zetten capaciteit en middelen.

De commissie beoordeelt het instellingsvoorstel als merendeels uitvoerbaar.

Facultatieve indicatoren

De commissie constateert dat de iPabo aanvullende indicatoren heeft geformuleerd om specifieke ambities en/of de uitvoering van ambities verder te concretiseren. Dit betreft onder andere de volgende indicatoren: 'De bandbreedte NSE algemene oordelen gaan van 2,8-3,7 naar 3,0-3,8 (p. 15)', 'Het invoeren van verplichte summer courses voor alle studenten' (p. 16), 'Het houden van intakegesprekken met alle instroomstudenten' (p. 16), 'Het aantal contacturen van 14 per week (in 2011) naar 15 per week in 2015' (p. 19).

Advies aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Op grond van de beoordeling van het voorstel van de Hogeschool iPabo op basis van de drie criteria (ambitieniveau en realiteitsgehalte, aansluiting bij de gewenste ontwikkelingen op stelselniveau en uitvoerbaarheid), daarbij rekening houdend met de wegingsfactoren zoals beschreven in paragraaf 3 van het beoordelingskader, komt de commissie tot het volgende advies aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap:

1. De commissie beoordeelt het ambitieniveau en realiteitsgehalte alsmede de aansluiting op de gewenste stelselontwikkeling van het voorstel voor de voorwaardelijke financiering van de Hogeschool iPabo als toereikend. In bijlage 1 zijn de nulmeting en de streefcijfers voor de indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces opgenomen.

2. Gezien de oordelen op de drie criteria ten aanzien van onderwijs, onderzoek en valorisatie komt de commissie tot de conclusie dat de Hogeschool iPabo in aanmerking dient te komen voor middelen uit het selectief budget. De commissie plaatst het voorstel van de Hogeschool iPabo in de categorie 'goed'. In bijlage 2 zijn de scores opgenomen.

Namens de Reviewcommissie Hoger Onderwijs en Onderzoek,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'F.A. van Vught', with a large, stylized initial 'F' and a long, sweeping underline.

prof. dr. F.A. van Vught, voorzitter

Bijlage 1a: Verplichte indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces

	nulmeting	ambitie 2015
(HBO1) Studiesucces: Uitval	32,7 %	30,0 %
(HBO2) Studiesucces: Switch	nvt	nvt
(HBO3) Studiesucces: Bachelorrendement	83,8 %	78,0 %
(HBO4) Kwaliteit /excellentie: Studentenoordeel over de opleiding in het algemeen	3,5	3,5
(HBO5) Maatregelen: Docentkwaliteit	66 %	80 %
(HBO6) Maatregelen: Onderwijsintensiteit	0 %	0 %
(HBO7) Maatregelen: Indirecte kosten	1,41	1,5

Bijlage 1b: Gebruikte definities verplichte indicatoren onderwijskwaliteit en studiesucces

In deze bijlage geeft de commissie aan of uw instelling de RCHOO definitie en nadere omschrijving heeft gebruikt en waar een eventuele andere invulling van de nadere omschrijving en gebruikte methode en databron staat beschreven. Onder 'pag nulmeting' en 'pag ambitie' wordt aangegeven waar een omschrijving in het voorstel is gevonden.

Een uitgebreide versie van dit overzicht ontvangt u van het Ministerie van OCW.

Indicator	Definitie
(HBO1) Studiesucces: Uitval	<p>Het aandeel van het totaal aantal voltijd bachelorstudenten (eerstejaars HO) dat na één jaar niet meer bij dezelfde instelling in het hoger onderwijs staat ingeschreven.</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook 'Aanscherping prestatieafspraken en aanvullingen op basis van strategische koers', d.d. 18-6-2012</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="15"/> pag ambitie: <input type="text" value="15; brief"/></p>
(HBO2) Studiesucces: Switch	<p>-</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="15"/> pag ambitie: <input type="text" value="nvt"/></p>
(HBO3) Studiesucces: Bachelorrendement	<p>Het aandeel van de voltijd bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij dezelfde instelling inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studietijd + één jaar (C+1) bij dezelfde instelling het bachelorsdiploma behaalt</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook 'Aanscherping prestatieafspraken en aanvullingen op basis van strategische koers', d.d. 18-6-2012</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="15"/> pag ambitie: <input type="text" value="15"/></p>
(HBO4) Kwaliteit /excellentie: Studentenoordeel over de opleiding in het algemeen	<p>Studentenoordeel over de opleiding in het algemeen</p> <p>Definitie RCHOO. Gemiddelde NSE studenttevredenscore op 5-puntsschaal.</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="15"/> pag ambitie: <input type="text" value="18"/></p>

Indicator	Definitie
(HBO5) Maatregelen: Docentkwaliteit	<p>Het aandeel van de docenten (OP) met een master/ PhD in het totaal aantal docenten (OP)</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook 'Aanscherping prestatieafspraken en aanvullingen op basis van strategische koers', d.d. 18-6-2012</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="15"/> pag ambitie: <input type="text" value="19"/></p>
(HBO6) Maatregelen: Onderwijsintensiteit	<p>Het aandeel van de voltijd bacheloropleidingen met minder dan 12 geprogrammeerde contacturen (klokuur/week) in het eerste jaar.</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook 'Aanscherping prestatieafspraken en aanvullingen op basis van strategische koers', d.d. 18-6-2012</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="19"/> pag ambitie: <input type="text" value="19"/></p>
(HBO7) Maatregelen: Indirecte kosten	<p>De ratio OP/OOP (fte)</p> <p>Definitie RCHOO. Zie ook 'Aanscherping prestatieafspraken en aanvullingen op basis van strategische koers', d.d. 18-6-2012</p> <p>pag nulmeting: <input type="text" value="15"/> pag ambitie: <input type="text" value="20"/></p>

Bijlage 2: Scores bij de beoordeling van het voorstel van de Hogeschool iPabo

Score aan de hand van paragraaf 3 van het beoordelingskader (brief staatssecretaris van OCW 7 maart 2012):

Ambitieniveau en realiteitsgehalte	3
Aansluiting bij gewenste ontwikkelingen op stelselniveau	3

Conclusie: het voorstel is toereikend voor de voorwaardelijke financiering.

Ten behoeve van de toekenning van het selectieve budget telt het tweede criterium dubbel:

Ambitieniveau en realiteitsgehalte	3
Aansluiting bij gewenste ontwikkelingen op stelselniveau	$2 \times 3 = 6$
Uitvoerbaarheid	3
Totaalscore	12

De staatssecretaris van OCW (brief 26 april 2012) heeft de volgende indeling vastgesteld voor de toekenning van de middelen uit het Selectieve Budget (SB):

4 – 11 punten	:	onvoldoende voorstellen
12 – 14 punten	:	goede voorstellen
15 – 17 punten	:	zeer goede voorstellen
18 – 20 punten	:	excellente voorstellen

Conclusie: Het voorstel valt in de categorie 'goed'.

De commissie beoordeelt het voorstel voor het beoogde Centre of Expertise voor het Primair Onderwijs als onvoldoende.

Bijlage 3: Centre of Expertise

De aanvraag van de iPabo (penvoerder) en Hogeschool Inholland voor het Centre of Expertise voor het Primair Onderwijs is door de commissie beoordeeld voor eventuele financiering vanuit het selectieve budget.

Het Centre richt zich op het verbeteren van leerprestaties van kinderen en het omgaan met diversiteit in brede zin. Het Centre beoogt daarmee een bijdrage te leveren aan het thema Onderwijs.

De commissie heeft (conform het *besluit experiment prestatiebekostiging HO*) beoordeeld of het met de aanvraag beoogde Centre of Expertise aan de volgende twee voorwaarden voldoet: (1) Het Centre past in het profiel van de instelling(en) en daarbij gaat het om integrale zwaartepuntvorming rond onderwijs en onderzoek, gebaseerd op de (economische) zwaartepunten in de regio. (2) Er is sprake van cofinanciering en publiek-private samenwerking (bij zorg en onderwijs is cofinanciering geen harde voorwaarde, maar wel een pre). Een deel van de uitwerking (zoals de begroting) kan in 2013 plaatsvinden, zolang het voorstel aannemelijk maakt dat in dat jaar aan de voorwaarden kan worden voldaan. In dit licht komt de commissie ten aanzien van de twee voorwaarden tot de volgende conclusies.

De commissie constateert dat het voorstel voldoende aansluit bij de profielen en track records van de betrokken instellingen. Duidelijk is dat integrale zwaartepuntvorming rond onderwijs en onderzoek wordt nagestreefd. Hiertoe zullen de praktijkgerichte onderzoeks- en kennisverspreidingsactiviteiten van het expertisecentrum Jonge Kind (inclusief 'schoollab' SPELEON en promotieonderzoeken Jonge Kind) indalen in het Centre. Zo ook van de landelijke expertisecentra (ELWIeR, LEMM, ECENT) en de vier samenwerkende Educatieve Faculteiten (Hogeschool van Amsterdam, Hogeschool Windesheim, Hogeschool Utrecht, Inholland). De commissie concludeert dat het voorstel voldoende aannemelijk maakt dat aan de eerste voorwaarde wordt voldaan.

Het voorstel is echter onvoldoende concreet en expliciet in de uitwerking. Hoewel elk van de deelnemende partners van Expo talrijke relaties heeft met het werkveld, is het onvoldoende helder voor de commissie hoe het werkveld betrokken zal worden. De beoogde financiering van het centrum kent nog vele onzekerheden. Daarnaast spreken drie hogescholen uit dat ze het voordragen van het Centre onderschrijven en ondersteunen, te weten Hogeschool Windesheim, Hogeschool Utrecht en Hogeschool van Amsterdam, maar onduidelijk is wat dit betekent voor medefinanciering of doorwerking binnen die hogescholen en hun werkveld. Het ontbreekt bovendien aan een concreet stappenplan en/of een tijdspad waaruit blijkt hoe en in welk tijdsbestek het Centre tot stand zou moeten komen. De commissie concludeert dat het voorstel onvoldoende aannemelijk maakt dat kan worden voldaan aan de tweede voorwaarde.

Gezien bovenstaande conclusies beoordeelt de commissie het voorstel voor het beoogde Centre of Expertise als onvoldoende. *De commissie constateert aanzienlijke overlap met het voorstel van het Centre of Expertise Persoonlijk Meesterschap. De commissie adviseert om de mogelijkheden te onderzoeken om de expertise bij elkaar te brengen en aan te sluiten bij de voornemens in de brief van de voorzitter van het College van Bestuur van de Hogeschool de Kempel d.d. 4 juli 2012 aan de staatssecretaris van OCW.*